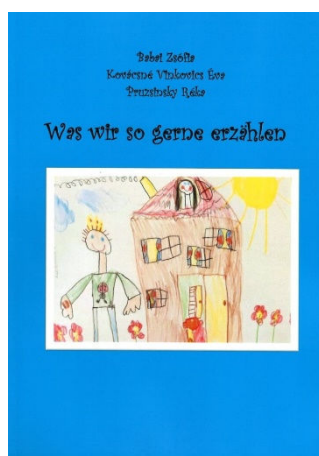

Márkus Éva

Könyvismertetés

Az ismertetett könyv adatai: Babai Zsófia – Kovácsné Vinkovics Éva – Pruzsinszky Réka:
Was wir so gerne erzählen. Sopron, 2024. ISBN 978-615-01-9192-8.

Az A/4-es formátumú, puhafedelű, 99 oldalas, német nyelvű könyv 2024-ben jelent meg Sopronban, a Foreno Kiadó gondozásában, magánkiadásban. Szerzői Babai Zsófia nyelvtanár és dr. Kovácsné Vinkovics Éva tanársegéd. Mindketten a Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar Társadalom-, Szociális és Kommunikációtudományok Intézete oktatói, a kétnyelvi korai nevelés szakértői. Pruzsinszky Réka végezte a technikai szerkesztési munkákat, ő az Aranykapu Gyakorló Óvoda pedagógusa, nála lehet a könyvet is megvásárolni, illetve internetes kereskedésben is kapható a kötet, ára 6.000 Ft. A jórészt fekete-fehér könyvet a borítón és a szakaszkezdeteken színes gyermekrajzok díszítik. A könyv megjelenését a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata támogatta. A szakmai lektor Kovács Zsoltné volt, a Soproni Egyetem Lewinszky Anna Gyakorló Óvoda pedagógusa. Ajánlást írt a könyvhöz Prof. em. Knipf Elisabeth DSc, az ELTE Germanisztikai Intézetének professzor emeritusa.

A könyv német nyelvű meséket és rövid történeteket tartalmaz, amiket a szerzők leegyszerűsítettek és lerövidítettek, hogy a magyar, illetve nem német anyanyelvű óvodás gyerekek számára befogadhatóbb legyen. Ehhez tudni szükséges, hogy a magyarországi német családok gyerekei napjainkban már túlnyomó többségben a magyar nyelvet sajátítják el első nyelvként, illetve anyanyelvként (vö. Erstsprache/Muttersprache) a családban. A recenzált könyv célja, hogy a német nemzetiségi óvodapedagógusok számára segédeszköz legyen a célnyelvi nevelés mindennapjaiban. Mint ilyenre, nagy szükség van a kötetre, ami nemcsak szöveggyűjtemény, mesegyűjtemény, hanem egy kicsit módszertani segédlet is, hiszen a szerzők az előszóban és az egyes mesék közben, illetve után is dőlt betűvel rövid utasításokat, tanácsokat helyeztek el a pedagógusok számára a szövegek feldolgozásának módjára. Ezeket lehetne még és érdemes is lenne bővíteni. A mű a SOE honlapján¹ megjelent tájékoztató szerint a 2004-ben megjelent *Ein Kindergartenjahr II* megújított, friss gyermekirodalmi alkotásokkal is kibővített változata.

A kötetet a szerzők három fő részre tagolták. Az első részben (10–26. oldal) a mindennapi tevékenységekhez köthető rövidebb, hosszabb meséket, történeteket találjuk (Geschichten im Tageslauf). Rögtön az első mese Szutyjev *Kispiپی és Kisréce* (Das Küken und das junge Entlein, 10. oldal) című vidám meséje. De ebben a fejezetben olvasható még Vlagyimir Szutyjev *A három kiscica* (Drei Kätzchen, 12. oldal) vagy *A gomba alatt* (Unter dem Pilz, 13–14. oldal) című meséje is. Ezek a tréfás történetek a gyerekek nagy kedvencei, lehetőséget teremtenek többek között az állatok és a természet célnyelven történő megismerésére és megismertetésére is, de adott esetben dramatizálni is lehet őket, el is játszhatók. A második részben (28–53. oldal) következnek az ünnepekhez, jeles napokhoz kötődő történetek (Rund um unsere Feiertage). Ezek azért is fontosak, mert a német nemzetiségi óvodapedagógus feladata többek között az is, hogy a gyerekeket mind a német nyelvterület, mind a magyarországi német nemzetiség kultúrájával megismertessék. Az ünnepek sora az óvodai év időbeliségének megfelelően az őszi időszakra eső hálaadással kezdődik, majd folytatódik a novemberi Márton-nappal, a decemberi Mikulás-nappal, természetesen a karácsony sem maradhat ki, de helyet kap a fejezetben március 15. is csakúgy, mint a húsvét és a májusi anyák napja. Végül egy, a születésnaphoz kötődő történet zárja ezt a fejezetet. A harmadik, legterjedelmesebb rész a meséké (56–95. oldal), a fejezet címe: Meseországban (Im Märchenland). Itt kapnak helyet olyan ismert mesék, mint *A három kismalac*, *A Jancsi és Juliska* vagy *A brémai muzsikusok*. Egyes mesék arra is lehetőséget adnak, hogy zenei kísérettel (harang) adjuk elő őket, ilyen például az *Éjjel a játékboltban* (Nachts im Spielzeugladen – Klanggeschichte, 76–77. oldal). A szivárványról szóló történetből (Die Geschichte vom Regenbogen, 78–79. oldal) pedig a színeket ismerhetik meg a gyerekek. Ennek a mesének az érdekessége, hogy a benne előforduló hat szín neve színesen van szedve a fekete-fehér történetben; hasonlóan Marcus Pfister *A szivárványhal* (Der Regenbogenfisch, 93. oldal) című meséjéhez. Kimondottan dramatizálásra invitál egy szép nyári napon a *Kirándulunk* (Wir machen einen Ausflug, 80–81. oldal) című történet, amiben egy piknik is helyet kap, és az időjárással kapcsolatos szavakat is megismerik a gyerekek. A *Hol van anya?* (Wo ist Mami?, 89. oldal) című történetből a gyerekek az állatok (majom, pillangó, elefánt, kígyó, papagáj stb.) célnyelvi megnevezését és tulajdonságait ismerhetik meg – egyszerű nyelvezettel, könnyen érthető és ismétlődő mondatszerkezetekkel, ami megkönnyíti ezeknek a megjegyzését, elsajátítását. Egyes mesék kifejezetten ösztönöznek az illusztrációk készítésére is, ami szintén remek foglalatosság a gyerekekkel. Alkotás közben is beszélgethetünk célnyelven a gyerekekkel.

Meglátásom szerint az első fejezetre vonatkoztatva nem egészen világos a fejezet kialakításának alapelve, vagyis, hogy miért pont azok a történetek, illetve mesék kerültek oda. A kiválasztás alapelveit és a fejezetbe való besorolás mögött húzódó megfontolásokat nem magyarázzák el a szerzők, mint ahogy nem adnak pontos módszertani útmutatást sem, hogy az első fejezetben szereplő melyik mesét pontosabban melyik napszakhoz vagy melyik napszakhoz kötődő óvodai tevékenységhez ajánlják. Erről az olvasónak csak sejtései lehetnek, ami egyrészt nagyfokú szabadságot is biztosít neki, de konkrét utalások, nyelvpedagógiai tanácsok adott esetben sokat egyszerűsíténe a könyvet használó pedagógus dolgán, főképpen például, ha kezdő óvodapedagógus az illető.

Elgondolkodtató, hogy az egyes mesék után nincs megadva, hogy pontosan melyik mese-, illetve gyűjteményes kötetből származnak, illetve ki a szerzőjük. Nagyban segítené az óvodapedagógus vagy az olvasó munkáját, ha meg lehetne tudni, hogy melyik mese pontosan honnan való, illetve ki írta. Ez alól egyetlen kivétel a *Was wir so gerne spielen* című 2023-ban megjelent kötet – szerzői azonosak a jelen recenzióban ismertetett mű szerzőivel –, amely

mondókákat, dalokat tartalmaz, és amire a szerzők rendszeresen hivatkoznak. Ugyan a recenzált könyv végén több oldalon keresztül részletesen fel van tüntetve az összes nyomtatásban megjelent (96–97. oldal) és internetes forrás (98–99. oldal), amit a szerzők forrásként felhasználtak, de elvárható lenne, hogy egyenként lehessen tudni a tételekről, hogy melyiknek mi a forrása. Ez könyvészeti szempontból sem elhanyagolható igény, amit egy esetleges következő kiadásban pótolni lehetne. Jelen recenzió a könyv 2. kiadását ismerteti.

Az előszóban, annak 5. oldalán a szerzők kifejtik, hogy a meséket először magyar nyelven, a gyerekek anyanyelvén meséli a pedagógus a gyerekeknek, és csak utána németül, az elsajátítandó célnyelven, illetve a második nyelven. Jelen sorok szerzője fontosnak tartja megemlíteni, hogy ez a nézet ellentmond egy másik, napjainkban meglehetősen elterjedt, a korai idegennyelvi nevelést érintő módszertani felfogásnak, ami azt képviseli, hogy következetesen egynyelvűen, csak célnyelven kell(ene) kommunikálni a gyerekekkel, mert pont az óvodás korosztály az, aki még nagyon nyitottan áll egy új nyelvhez, és ha jól előkészítjük különböző, – például szókérdés – játékokkal a mesék szókincsét, a mesélést magát pedig mozgással, gesztikulációval, megfelelő arcizmokkal kísérjük, vagy illusztrált képeskönyvből mesélünk, ami az értést megkönnyíti, akkor a gyermek meg fogja érteni a mesét a célnyelven is, sőt, a kíváncsiságát is fenn tudjuk tartani azzal, hogy nem 'lőttük le előtte magyarul a poént'. A cél pedig természetesen nem az, hogy a gyermek minden egyes szót pontosan megértse, hanem a globális értésen, annak kialakításán, fejlesztésén van a hangsúly. A recenzens is ez utóbbi módszertani felfogást képviseli. Lásd ehhez bővebben példának okáért a Nürnbergi ajánlásokat (*Nürnberger Empfehlungen zum frühen Fremdsprachenlernen*)².

A már jelenleg is nagy sikernek és népszerűségnek örvendő kiadvány jó szívvel ajánlható nemcsak a kétnyelvű nevelést folytató német nemzetiségi óvodapedagógusok számára, hanem a német nemzetiségi (óvoda)pedagógus-képzés hallgatóinak is, valamint olyan magyarországi szülőknek, akik fontosnak tartják, hogy gyermekük otthon halljon német szót is, mert egy olyan tartalmas és szórakoztató német nyelvű gyűjteményes kötetet tartunk a kezünkben, amiből örömet mesélni a gyermekeinknek.

Felhasznált irodalom

Babai Zsófia – Kovácsné Vinkovics Éva – Pruzsinszky Réka (2023): *Was wir so gerne spielen*. Sopron, Foreno Kiadó.

Nürnberger Empfehlungen zum frühen Fremdsprachenlernen. Url:

https://www.goethe.de/prj/dlp/dlapi/v1/index.cfm?endpoint=/t/m/download&file_ID=2212&t/m_ID=844 (Letöltés ideje: 2024. 11. 09.)

¹ <https://bpk.uni-sopron.hu/megjelent-a-was-wir-so-gerne-erzahlen-kiadvany> (Letöltés ideje: 2025.01.10.)

² Például: „Die Erzieherin oder die Lehrkraft spricht nach Möglichkeit ausschließlich in der Fremdsprache, gibt aber zu erkennen, dass sie die Kinder versteht, wenn sie sie in der Muttersprache ansprechen. Als oberstes Prinzip für den frühen Fremdsprachenunterricht gilt sicherlich: So viel Fremdsprache wie möglich und so wenig Muttersprache wie nötig.” (= Az óvodapedagógus lehetőség szerint kizárólag az idegen nyelven beszél, de a gyerekek értésére adja, hogy megérti őket, amikor ők az anyanyelvükön szólnak hozzá. A korai idegennyelvi nevelés legfőbb elve minden bizonnyal a következő: olyan sokszor használjuk az idegen nyelvet, amennyire csak lehetséges, és az anyanyelvet csak akkor, ha szükséges.) Url: https://www.goethe.de/prj/dlp/dlapi/v1/index.cfm?endpoint=/t/m/download&file_ID=2212&t/m_ID=844, 34. oldal (Letöltés ideje: 2024. 11. 09.).